

WOJEWODA MAZOWIECKI

WNP-O.4131.31.2023

Warszawa, 12 kwietnia 2023 r.

Rada Gminy Boguty-Pianki

/ePUAP/

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 oraz art. 92 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 i 572); dalej: *u.s.g.*

stwierdzam nieważność:

uchwały Nr 246/XXXI/23 Rady Gminy Boguty-Pianki z dnia 8 marca 2023 r. w *sprawie ustanowienia miejsca pamięci narodowej.*

Uzasadnienie

W dniu 8 marca 2023 r. Rada Gminy Boguty-Pianki podjęła uchwałę Nr 246/XXXI/23 w *sprawie ustanowienia miejsca pamięci narodowej.*

Uchwała powyższa, wraz z załącznikiem, stanowiącym jej integralną część, została doręczona Wojewodzie Mazowieckiemu, jako organowi nadzoru nad działalnością gminną, w dniu 16 marca 2023 r. Jako podstawę prawną uchwały Rada Gminy wskazała art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2023 r. poz. 40).

W § 1 ww. uchwały Rada Gminy Boguty-Pianki postanowiła:

Na części działki ewidencyjnej nr 684/3, obręb Boguty-Żurawie, położonej w Bogutach-Piankach przy ul. Aleja Papieża Jana Pawła II 45, ustanawia się miejsce pamięci narodowej, które stanowić będzie pomnik „Pamięci mieszkańców Gminy Boguty-Pianki – ofiarom

carskiego i sowieckiego reżimu, wywiezionym na Sybir w czasie II wojny światowej i minionych stuleci” wraz z otoczeniem.

Z kolei w § 2 wskazano: *Zasięg obszaru miejsca pamięci narodowej określa załącznik do niniejszej uchwały.*

Wykonanie uchwały powierzono Wójtowi (§ 3). W § 4 Rada Gminy postanowiła, że: *uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.*

Pismem z dnia 6 kwietnia 2023 r. Wojewoda Mazowiecki zawiadomił Radę Gminy Boguty-Pianki o wszczęciu postępowania nadzorczego w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały Nr 246/XXXI/23.

W toku badania legalności uchwały stwierdzono, że została ona wydana z istotnym naruszeniem prawa, to jest art. 18 ust. 2 pkt 13 *u.s.g.* oraz art. 7 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, z późn. zm.); dalej: *Konstytucja RP*.

Zgodnie z treścią art. 18 ust. 2 pkt 13 *u.s.g.*, przywołanego przez Radę Gminy Boguty-Pianki w podstawie prawnej uchwały: *Do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach herbu gminy, nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1693, 1768, 1783 i 2185), a także wznoszenia pomników.* W ocenie organu nadzoru wskazany przepis nie stanowi podstawy prawnej do podjęcia uchwały w sprawie ustanowienia miejsca pamięci narodowej. Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 *u.s.g.* Rada Gminy posiada upoważnienie do podjęcia uchwały w sprawie wzniesienia pomnika na wskazanym terenie, ale nie do ustanowienia tego terenu miejscem pamięci narodowej. W aktualnym stanie prawnym brak podstaw prawnych do podejmowania takiego działania przez Radę (por. rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Dolnośląskiego z 20 grudnia 2017 r. NR NK-N.4131.28.43.2017.MS6, źródło: www.duw.pl).

Uchwała Rady Gminy Boguty-Pianki stanowi akt prawa miejscowego. Zgodnie z art. 94 *Konstytucji RP* organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa

miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie. Z kolei art. 7 *Konstytucji RP* obliguje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w związku z art. 94 *Konstytucji RP* wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Każde unormowanie wykraczające poza udzielone upoważnienie jest naruszeniem normy upoważniającej i zarazem naruszeniem konstytucyjnych warunków legalności aktu prawa miejscowego wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 grudnia 2011 r., sygn. II OSK 2058/11, Legalis nr 820291).

Podkreślić należy zatem, że organ uchwałodawczy nie może podjąć aktu normatywnego bez upoważnienia ustawowego. Każdorazowo przekroczenie kompetencji do podjęcia uchwały powinno być traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące jej nieważnością. Potwierdza to wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2000 r. (sygn. akt I SA/Wr 1798/99), w którym Sąd wskazał, że: *opierając się na konstrukcji wad powodujących nieważność można wskazać rodzaje naruszeń przepisów, które trzeba zaliczyć do istotnych, skutkujących nieważnością uchwały organu gminy. Do nich należy naruszenie przepisów wyznaczających kompetencję do podejmowania uchwał, podstawy prawnej podejmowania uchwał, przepisów prawa ustrojowego, przepisów prawa materialnego - przez wadliwą ich wykładnię - oraz przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwał.*

Art. 91 ust. 1 *u.s.g.* stwierdza: *Uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia.* Zgodnie ze stanowiskiem orzecznictwa i doktryny prawa istotnym naruszeniem jest nieprawidłowość oczywista i bezpośrednia, która prowadzi do takich skutków, które nie mogą być zaakceptowane w demokratycznym państwie prawnym. Do istotnych naruszeń zalicza się między innymi: podjęcie aktu bez podstawy prawnej, podjęcie aktu na podstawie normy prawnej uznanej za niekonstytucyjną, powtarzanie w akcie normatywnym treści przepisów ustawowych, brak pełnej realizacji zakresu ustawowego upoważnienia, podjęcie unormowań trudnych do jednoznacznego odczytania i interpretacji (*vide*: G. Jyż, Z. Pławecki, A. Szewc,

Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, Lex 2012, Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, pod red. B. Dolnickiego, Warszawa 2018).

Biorąc pod uwagę opisane powyżej okoliczności faktyczne i prawne Wojewoda Mazowiecki stwierdza, że uchwała Rady Gminy Boguty-Pianki Nr 246/XXXI/23, wraz z załącznikiem stanowiącym jej integralną część, istotnie narusza prawo i jako sprzeczna z prawem, jest w całości nieważna.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze Gminie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, którą należy wnieść za pośrednictwem Wojewody Mazowieckiego.

Informuję, że rozstrzygnięcie nadzorcze, z dniem jego doręczenia, wstrzymuje wykonanie uchwały w całości z mocy prawa.

wz. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Sylwester Dąbrowski

I Wicewojewoda Mazowiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/